

Бобіна Є.,
3 курс, 9 група,
Державний торговельно-економічний університет, м. Київ
Науковий керівник
Гладкий О., *д-р геогр. наук, проф.*

ОСНОВНІ ЕТАПИ РОЗВИТКУ КУРОРТНОЇ СПРАВИ В УКРАЇНІ

В Україні перші державні заходи з розвідки мінеральних вод і їх експлуатації з лікувальною метою розпочали проводити на початку XVIII ст. В другій половині XVIII ст. і особливо в XIX ст. спостерігається швидкий розвиток курортної справи. В XX ст. з метою зробити курорти більш привабливими поживалась робота з благоустрою санаторіїв та лікарень [2].

Усього, за офіційною статистикою, в 1912 році в на теренах сучасної України було створено 55 курортів. Системи санітарної охорони курортних місцевостей практично не існувало, санітарна інспекція на курортах тільки розвивалась. Протягом багатьох років не був реалізований розроблений вітчизняними бальнеологами ще в кінці XIX ст. проект закону про «санітарну і гірську охорону лікувальних місцевостей», до яких були віднесені місця з джерелами мінеральних вод і лікувальними грязями, морськими купаннями, кумисолікуванням і кліматичні станції. Такий закон було прийнято у 1914 році.

Пізніше спеціальною постановою уряду в 1918 році всі існуючі на території України курорти були оголошені державною власністю. Управління і турботу про їхній розвиток було покладено на тодішнє міністерство охорони здоров'я. Було видано низку декретів стосовно курортної справи: у 1919 році – «Про лікувальні місцевості загальнодержавного значення», у 1920 році – «Про використання Криму для лікування трудящих», у 1921 році – «Про будинки відпочинку».

У 1926 році частина курортів передається в управління місцевим органам влади, які на той час значно зміцніли і мали необхідні економічні можливості. Курорти одержали велику самостійність в оперативній діяльності. Почало помітно поліпшуватися медичне і побутове обслуговування амбулаторних хворих, росла мережа курортних поліклінік і дієтичних їдалень. Але при цьому в країні зберігалася єдність планування курортної справи.

В 1928 році було створено Інститут курортології в Одесі[1]. Цій події передувала багаторічна діяльність Одеського бальнеологічного товариства, до якого входили такі видатні вчені, як А. А. Веріго, Я. Ю. Бардах, Є. М. Брусилівський, які, за загальним визнанням, були основоположниками вчення про лимани і лікувальні грязі. Якраз у цьому інституті сформувалась та наукова школа курортологів, яка отримала міжнародне визнання і була названа одеською (М. А. Ясинівський, М. С. Беленький, Л. Б. Бухштаб, А. М. Сигал, С. С. Налбандов, Є. С. Бурксер, Л. О. Рубенчик, Г. І. Маркелов) [2].

В 1933-1941 роках санаторно-курортне будівництво розгорнулося особливо інтенсивно. Здійснюються масштабні заходи щодо упорядкування гідромінерального і бальнеотехнічного господарства та санітарної охорони курортів.

У роки Другої світової війни роботу курортів і санаторіїв було підпорядковано потребам воєнного часу. На базі багатьох санаторно-курортних закладів організовано шпиталі. Санаторно-курортне лікування давало хороші результати, сприяло швидкому одужанню бійців. Багато курортних закладів було зруйновано або пошкоджено. Зразу ж після звільнення територій від фашистської окупації проводились роботи з відновлення курортів. Вже в 1950 році мережа ліжок в санаторно-курортних закладах перевищила довоєнну.

Із кінця 60-х років паралельно з розбудовою курортів розвивалась та вдосконалювалась наукова складова санаторно-курортного лікування. В Саках проведено значну роботу з вивчення та впровадження методів електростимуляції при травмах спинного мозку. У Трускавці з метою подальшого вивчення мінеральної води Нафтуса створено дослідницьку лабораторію Інституту фізіології ім. акад. О. О. Богомольця. В Одесі вивчались властивості та механізм дії лікувальної грязі [1;2]. Розширено показання для санаторно-курортного лікування, зокрема в Ялті відкрито санаторні відділення для лікування хворих на гломерулонефрит.

Таким чином, в 70-80-х роках ХХ ст. було закладено потужну, науково обґрунтовану інтелектуальну та матеріальну лікувально-діагностичну базу оздоровниць [1].

Особливих випробувань зазнала курортна система на початку 90-х років минулого сторіччя у період загальної економічної нестабільності в державі. У 1992 році Федерацією профспілок України, Фондом соціального страхування України та Українською республіканською радою з управління курортами профспілок на базі курортних закладів профспілок України засновано акціонерне товариство лікувально-оздоровчих закладів профспілок України «Укрпрофоздо-

ровниця». Як показали подальші події, це дало змогу не тільки зберегти, але й зміцнити на нових засадах курортну систему. Було взято курс не на нарощування кількості санаторних ліжок, а на створення таких умов, які б заохочували приїхати на лікування та відпочинок [2].

Список використаних джерел

1. Курортологія: історичні, організаційні та клінічні аспекти: Монографія / В.С. Килівник, О.В. Гладкий, А. О. Голяченко, Ю.Й. Рудий, І. В. Руда / за заг. ред. В. С. Килівника. К.: ЦНЛ, 2021. 232 с.
2. Основи курортології: Посібник для студентів та лікарів / за ред. М. В.Лободи, Е. О. Колесника. К.: Видавець Купріянова, 2003. 512 с.

Budnyk Yu.,

4th year, 2423-206 стн-3-01 group,

State Biotechnological University, Kharkiv

Scientific supervisor

Zaika S., PhD of Economy Sciences, professor

MAIN COMPONENT INFRASTRUCTURES OF RURAL TOURISM

Rural tourism infrastructure is an important factor in the development of rural areas and in ensuring the attractiveness of these places for tourists. Infrastructure can include various elements that ensure the comfort and safety of tourists, as well as contribute to the development of local businesses and the preservation of natural resources.

The development of rural tourism infrastructure is a key element in the development of this type of tourism. Infrastructure must be created and maintained at a high level to ensure quality and safe recreation for tourists.

The main elements of rural tourism infrastructure include:

- the hotel base, because the availability of quality hotels, guest houses, camping sites, and other places of accommodation is a significant aspect of the infrastructure of rural tourism, as they provide tourists with a comfortable and safe stay. This allows tourists to stay for a long time and enjoy rest in a natural environment;